

Rozpor mezi znaleckými posudky

V případě rozporu mezi dvěma znaleckými posudky lze rozhodnout o přezkoumání těchto posudků dalším znalcem, příp. znaleckým ústavem, ovšem jen tehdy, neodstraní-li soud sám tento rozpor po slyšení obou znalců. Jestliže však znalec podal posudek mimo řízení na základě žádosti účastníka, nejedná se o provedení důkazu znaleckým posudkem ve smyslu § 127 o. s. ř., nýbrž o důkaz listinou podle § 129 o. s. ř.; v takovém případě nejde o rozpor ve znaleckých posudcích (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. dubna 2002, sp. zn. 25 Cdo 583/2001).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 2214/2010, ze dne 19.6.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelky M. holding, a. s., se sídlem v D., zastoupené JUDr. J. G., advokátem, se sídlem v P., za účasti 1) ČSAD K. a. s., se sídlem v K., a 2) ČSAD F.- M. a. s., se sídlem ve F.-M., obou zastoupených JUDr. V.S., advokátem, se sídlem ve S. O., o přezkoumání přiměřenosti protiplnění, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 28 Cm 151/2005, o dovolání navrhovatelky proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. listopadu 2009, č. j. 8 Cmo 76/2009-387, tak, že v rozsahu, v němž směřuje proti prvnímu výroku usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. listopadu 2009, č. j. 8 Cmo 76/2009-387, se dovolání zamítá, ve zbývajícím rozsahu se dovolání odmítá.

Z odůvodnění :

Usnesením ze dne 11. dubna 2007, č. j. 28 Cm 151/2005-292, ve znění usnesení ze dne 27. října 2008, č. j. 28 Cm 151/2005-363, Krajský soud v Ostravě zamítl návrh v části směřující vůči společnosti ČSAD F. - M. a. s. /dále jen „společnost“/ v plném rozsahu (výrok I.), zamítl návrh na určení, že přiměřené protiplnění za 1 kus kmenové listinné akcie na majitele o jmenovité hodnotě 1.000,- Kč společnosti ČSAD F. - M. a. s. činí částku 2.604,- Kč, a to vůči společnosti ČSAD K. a. s. /dále jen „hlavní akcionář“/ (výrok II.), uložil hlavnímu akcionáři zaplatit navrhovatelce částku 1.350,- Kč (výrok III.), zamítl návrh na zaplacení další částky ve výši 39.582,- Kč (výrok IV.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok V.).

K odvolání navrhovatelky Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 30. listopadu 2009, č. j. 8 Cmo 76/2009-387, rozhodnutí soudu prvního stupně změnil ve výrocích I. a II. tak, že určil přiměřené protiplnění za 1 ks kmenové listinné akcie na majitele o jmenovité hodnotě 1.000,- Kč společnosti ve výši 1.138,31 Kč (první výrok), potvrdil je ve výroku IV. (druhý výrok) a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (třetí až sedmý výrok).

Odvolací soud vyšel z toho, že:

- 1) Valná hromada společnosti, konaná dne 13. září 2005, rozhodla podle ustanovení § 183i zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“) o přechodu účastnických cenných papírů společnosti, vlastněných ostatními akcionáři, na hlavního akcionáře. Výši protiplnění určila částkou 1.088,- Kč za jednu akcii společnosti.
- 2) Navrhovatelka se domáhala určení, že přiměřená výše protiplnění činí 2.604,- Kč za jednu akcii společnosti, opírajíc se o znalecké posudky vypracované znaleckými ústavy Bohemia Experts, s. r. o. a Prague Accounting Services, s. r. o., a zaplacení částky 39.582,- Kč představující rozdíl mezi protiplněním určeným valnou hromadou společnosti a protiplněním požadovaným navrhovatelkou.

3) Znalecký ústav jmenovaný za tím účelem soudem prvního stupně určil, že přiměřená výše protiplnění činí 1.138,31 Kč za jednu kmenovou listinnou akcii na majitele o jmenovité hodnotě 1.000,- Kč.

Na takto ustaveném základě odvolací soud nejprve dovedl (na rozdíl od soudu prvního stupně), že požadavek na přezkoumání přiměřenosti protiplnění podle ustanovení § 183k obch. zák. má být uplatněn formou určovacího nároku, přičemž účastníci řízení je i společnost.

Námítka navrhovatelky týkající se nesprávnosti znaleckého posudku zpracovaného soudem ustanoveným znaleckým ústavem (zejména v důsledku tvrzené nesprávnosti finančního plánu zpracovaného managementem společnosti) však již odvolací soud neshledal důvodnými. Závěry tohoto posudku považoval (po podání žádaných vysvětlení k tomu oprávněnými osobami ve smyslu § 22 odst. 1 zákona č. [36/1967](#) Sb., o znalcích a tlumočnících) za logicky zdůvodněné, a to včetně zvolené metody ocenění. Zvolená výnosová metoda ocenění (DCF) podniku společnosti byla i v souladu s metodikou Komise pro cenné papíry; námitku navrhovatelky, že měla být použita metoda substanční, nepovažoval za opodstatněnou, neboť v projednávané věci nebyly naplněny předpoklady stanovené touto metodikou pro užití substanční metody ocenění („nenastala situace, že by nebylo možno usuzovat na další vývoj z důvodu krátkého trvání existence podniku, u něhož by byla aktiva podniku pořízena zcela nově“).

Soud prvního stupně se taktéž podle odvolacího soudu správně vypořádal se skutečností, že znalecké posudky předložené navrhovatelkou dospěly k jiným výsledkům než soudem ustanovený znalec. Při výnosové metodě má pro stanovení hodnoty podniku klíčový význam finanční plán; ačkoliv ten zpracoval management společnosti, znalecký ústav jmenovaný soudem jej upravil tak, aby byly „objektivizovány skutečnosti uvedené pouze jednou stranou“. Současně znalecký ústav zdůvodnil, proč dospěl k daným závěrům a z jakých předpokladů při sestavování finančního plánu vycházel. Znalci zpracovavší posudky předložené navrhovatelkou vyšli z jinak sestaveného finančního plánu.

Proti prvnímu a druhému výroku rozhodnutí odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ a c/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Namítá, že řízení před odvolacím soudem je postiženo vadami, jež mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (uplatňujíc tak dovolací důvody vymezené v ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř.), a navrhuje, aby dovolací soud zrušil (v napadeném rozsahu) rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolatelka předně namítá, že při stanovení přiměřené výše protiplnění byla aplikována nevhodná metoda ocenění. Výnosová metoda (DCF) je podle dovolatelky nevhodná především proto, že je založena na finančním plánu, který znalci předkládá představenstvo společnosti. V projednávané věci bylo představenstvo společnosti personálně téměř shodné s představenstvem hlavního akcionáře, v důsledku čehož nemohlo zpracovat nezávislý finanční plán. Dovolatelka naopak dovozuje, že představenstvo bylo povinno „v rámci péče řádného hospodáře“ zpracovat finanční plán tak, aby minimalizovalo náklady hlavního akcionáře na vytěsnění. Za potvrzení nesprávnosti finančního plánu zpracovaného představenstvem společnosti považuje dovolatelka i skutečnost, že dva nezávislí znalci, jejichž znalecké posudky předložila k důkazu, určili hodnotu akcií společnosti i při využití výnosové metody mnohem vyšší, vycházející při jejím určení z informací veřejně dostupných o výnosech, tržbách a nárůstech tržeb v daném oboru.

Současně dovolatelka namítá, že užití výnosové metody je v rozporu s metodikou Komise pro cenné papíry, podle které tuto metodu „nelze pro ocenění podniku cílové společnosti jako celku použít u společností holdingového typu“. V projednávané věci měla být použita metoda substanční, k níž metodika uvádí, že ji lze „považovat za metodu ocenění zobrazující správně hodnotu oceňovaného

podniku zejména v případě, kdy jde o zcela nově pořízená aktiva podniku, u něhož dosud nelze usuzovat na další vývoj z důvodu krátkého trvání jeho existence“.

Soudy, pokud už připustily aplikaci výnosové metody, se měly proto podle dovolatelky zabývat zejména otázkou objektivnosti finančního plánu společnosti a měly následně nechat zpracovat revizní znalecký posudek, který by ozřejmil rozpory mezi jednotlivými znaleckými posudky.

Dovolatelka má za to, že soudy v projednávané věci „delegovaly veškerou soudní moc do rukou znalce a nechaly jej zcela subjektivně posoudit, jaký způsob ocenění a z toho vyplývající výše ocenění společnosti je v daném případě spravedlivý (přiměřený), čímž porušily právo navrhovatele dané v ustanovení § 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a ustanovení článku 90 Ústavy“.

Závěr odvolacího soudu, že hodnocení soudu nemohou podléhat odborné znalecké závěry, nelze podle názoru dovolatelky vztahovat na veškerou činnost prováděnou znalcem. Odvolací soud se přitom „zcela odmítl obeznámit se s myšlenkovými postupy, které soudem prvního stupně jmenovaný znalec uplatnil“. Dovolatelka v této souvislosti opětovně zdůrazňuje, že přiměřená výše protiplnění plyne z jí předložených znaleckých posudků a činí „minimálně 2.673,- Kč, spíše však částku 2.700 Kč“. I kdyby odvolací soud jednotlivé otázky posoudil jako odborné, měl k jejich vyřešení přizvat jiného znalce, protože je zcela zřejmé mezi závěry soudem jmenovaného znalce a znaleckými posudky předloženými dovolatelkou. Namítá dále, že „tzv. znalec“ (rozuměj soudem ustanovený znalecký ústav) se v rozporu s judikaturou (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. srpna 2009, sp. zn. 30 Cdo 352/2008, jenž je – stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu dále uvedená – veřejnosti k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu) omezil pouze na podání odborného závěru, aniž by bylo možno ze znaleckého posudku seznat, ze kterých zjištění znalec vycházel, jakou cestou k těmto zjištěním dospěl a na základě jakých úvah došel ke svému závěru.

Dovolatelka má za to, že v projednávané věci mělo (v souladu s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 7. dubna 2009, sp. zn. 22 Cdo 849/2008) „proběhnout slyšení obou znalců, resp. všech znalců a ne pouze znalce jmenovaného soudem“, a pokud by tímto slyšením nebyly odstraněny rozpory mezi znaleckými posudky, měl být ustanoven revizní znalec. Jelikož se tak nestalo, zatížily soudy řízení vadou, je mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Konečně má dovolatelka za to, že se odvolací soud nevypořádal s jejími odvolacími námitkami a jeho odůvodnění tak nevyhovuje požadavkům ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř.

Dovolání proti prvnímu výroku usnesení odvolacího soudu je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř., není však důvodné.

Podle ustanovení § 127 odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném do 31. srpna 2011, závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, ustanoví soud po slyšení účastníků znalce. Soud znalce vyslechne; znalci může také uložit, aby posudek vypracoval písemně. Je-li ustanoveno několik znalců, mohou podat společný posudek. Místo výslechu znalce může se soud v odůvodněných případech spokojit s písemným posudkem znalce (odstavec první). Znalecký posudek je možno také dát přezkoumat jiným znalcem, vědeckým ústavem nebo jinou institucí (odstavec druhý).

Znalec je osobou, která prostřednictvím svých odborných znalostí posuzuje skutečnosti určené soudem a ve znaleckém posudku sděluje soudu výsledek tohoto posouzení. Obecně přitom platí, že znalecký posudek podléhá – jako každý jiný důkaz – hodnocení soudu, a to jak jednotlivě, tak v souvislosti s ostatními provedenými důkazy (§ 132 o. s. ř.). Soud přitom nepřezkoumává věcnou správnost odborných závěrů znalce, nicméně posuzuje, jak znalec k těmto závěrům dospěl, zda jsou logicky odůvodněny, zda jsou (s ohledem na zadání) úplné a zda jsou v souladu s ostatními provedenými důkazy.

Předně je nutno zdůraznit, že volba metod ocenění při určování hodnoty podniku společnosti pro účely určení výše přiměřeného protiplnění ve smyslu ustanovení § 183k obch. zák. závisí na poměrech posuzované společnosti. Zásadně proto není možné paušálně (bez dalšího) určit, která z metod připadajících v úvahu je (obecně) pro stanovení hodnoty podniku vhodná. Nelze proto akceptovat tvrzení dovolatelky, podle něhož výnosová metoda není vhodná proto, že je založena na finančním plánu, který znalci předkládá představenstvo společnosti.

Současně platí, že určení hodnoty podniku společnosti, jež je obvykle základem pro stanovení výše přiměřeného protiplnění za jednu akcii společnosti, je otázkou skutkovou, k jejímuž posouzení jsou nezbytné odborné znalosti; součástí odborného posouzení znalce je přitom i zvolení jedné nebo více metod ocenění s ohledem na poměry dotčené společnosti (srov. k tomu i náleží pléna Ústavního soudu ze dne 27. března 2008, sp. zn. Pl ÚS 56/2005, uveřejněný pod číslem 257/2008 Sb., bod 66). Nejde tudíž o otázku právní (jejíž posouzení přísluší soudu), jak naznačuje dovolatelka, nýbrž o otázku skutkovou.

Výše řečené však neznamená, že soud bez dalšího převezme závěry znalce, aniž znalecký posudek hodnotí (jako ostatní důkazy) v souladu s ustanovením § 132 o. s. ř. Znalec je totiž povinen volbu jedné (či více) z metod ocenění řádně odůvodnit, a toto odůvodnění podléhá (v souladu s výše řečeným) posouzení soudu co do jeho úplnosti a vnitřní logiky. V projednávané věci soudy – oproti mínění dovolatelky – takto postupovaly.

S námitkou dovolatelky, že soudem ustanovený znalecký ústav vycházel z finančního plánu zpracovaného představenstvem společnosti, se řádně vypořádaly, když vysvětlily, že znalecký ústav finanční plán zpracovaný představenstvem nepřevzal bez dalšího, nýbrž jej upravil tak, aby byl založen na objektivních skutečnostech. Tento závěr přitom dovolatelka nezpochybňuje a toliko opakuje své obecné výhrady, s nimiž se odvolací soud vyrovnal.

Stejně tak dovolatelka pouze opakuje svojí (nijak blíže nezdůvodněnou) námitku, že užití výnosové metody je v rozporu s metodikou Komise pro cenné papíry a že měla být užitá substanční metoda. Přitom odvolací soud vysvětlil, že v projednávané věci nebyly pro užití substanční metody splněny podmínky definované Komisí pro cenné papíry; ani s tímto závěrem dovolatelka nikterak nepolemizuje.

Dovolatelka nikterak nespécifikuje, kterou z jejích odvolacích námitek odvolací soud pominul (a nevypořádal se s ní), a její námitka je tak zcela bez konkrétního obsahu. Nejvyšší soud přitom neshledává odůvodnění napadeného rozhodnutí v rozporu s požadavky vymezenými v ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. Z označeného ustanovení ani z práva na spravedlivý proces totiž nelze dovozovat povinnost soudů vypořádat se s každou jednotlivou námitkou účastníka řízení. Jak opakovaně vysvětlil Ústavní soud, není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 12. února 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, či usnesení Ústavního soudu ze dne 14. června 2012, sp. zn. 3122/09, dostupná na webových stránkách Ústavního soudu). Rozhodnutí odvolacího soudu těmito požadavkům zcela vyhovuje.

Konečně opodstatněnou není ani výtka, podle níž měly soudy vyslechnout i znalce, kteří zpracovali znalecké posudky, jež dovolatelka v řízení předložila jako listinný důkaz, a v případě neodstranění rozporů mezi těmito znaleckými posudky a posudkem zpracovaným soudem ustanoveným znaleckým ústavem ustanovit znalce revizního.

Jak plyne z ustálené judikatury Nejvyššího soudu (srov. např. usnesení ze dne 17. června 2008, sp.

zn. 22 Cdo 1290/2007, či dovolatelkou /nepřesně/ citované usnesení ze dne 7. dubna 2009, sp. zn. 22 Cdo 849/2008), zákon (§ 127 odst. 2 o. s. ř.) nestanoví předpoklady pro nařízení vypracování revizního znaleckého posudku a ponechává je na úvaze soudu; vypracování revizního znaleckého posudku bude přicházet v úvahu zejména tam, kde soud bude mít pochybnosti o správnosti již vypracovaného znaleckého posudku. Tyto pochybnosti mohou být jistě vyvolány i předložením listinného důkazu – posudku znalce, vypracovaného mimo řízení, nicméně bude vždy záležet na konkrétní situaci a na úvaze soudu, zda (zpravidla po slyšení ustanoveného znalce) bude mít pochybnosti za odstraněné. Nelze tedy stanovit pravidlo pro postup soudu v případě rozporu mezi znaleckým posudkem a listinným důkazem – posudkem jiného znalce, vypracovaným mimo řízení. V případě rozporu mezi dvěma znaleckými posudky lze rozhodnout o přezkoumání těchto posudků dalším znalcem, příp. znaleckým ústavem, ovšem jen tehdy, neodstraní-li soud sám tento rozpor po slyšení obou znalců. Jestliže však znalec podal posudek mimo řízení na základě žádosti účastníka, nejedná se o provedení důkazu znaleckým posudkem ve smyslu § 127 o. s. ř., nýbrž o důkaz listinou podle § 129 o. s. ř.; v takovém případě nejde o rozpor ve znaleckých posudcích (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. dubna 2002, sp. zn. 25 Cdo 583/2001). V projednávané věci tudíž nešlo o rozpor ve dvou znaleckých posudcích, nýbrž o rozpor znaleckého posudku a listinných důkazů; nebylo tedy nezbytné vyslyšet znalce, kteří zpracovali posudky předložené dovolatelkou.

Soudy se nesouladem uvedených důkazů (tj. znaleckého posudku a listin) zabývaly, znalce, kteří v řízení nařízený posudek vypracovali, vyslechly (vyžádaly si vysvětlení) a odůvodnily, proč závěry znaleckého posudku považují i nadále (přes jejich rozpor s listinami předloženými dovolatelkou) za správné (srov. výše). Nejvyšší soud v jejich hodnocení neshledává logický rozpor, jenž by odůvodňoval závěr, že napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (§ 241a odst. 3 o. s. ř.).

Jelikož se dovolatelce prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu a jeho obsahového vymezení správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo, přičemž Nejvyšší soud neshledal ani jiné vady, k jejichž existenci u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), dovolání v rozsahu, v němž směřuje proti prvnímu výroku napadeného usnesení, podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

V rozsahu, v němž dovolatelka napadá rozhodnutí odvolacího soudu i ve druhém výroku, pak dovolání není objektivně přípustné. Uvedeným výrokiem totiž odvolací soud rozhodl v obchodní věci (§ 9 odst. 3 písm. g/ o. s. ř.) o peněžitém plnění nepřevyšujícím 100.000,- Kč (§ 237 odst. 2 písm. a/ o. s. ř.). Proto Nejvyšší soud dovolání v tomto rozsahu podle ustanovení § 243b odst. 5 a § 218 písm. c/ o. s. ř. odmítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)